

# ***WAT BRENGT DIABETES MET ZICH MEE?***

Christine Vander Sype  
Diabetes Infolijn

## ***Wat brengt diabetes met zich mee?***

- *Toegang tot de gezondheidszorg*
- *Rijbewijs*
- *Verzekeringen*
- *Sollicitatie, werk*
- *Financiële tussenkomsten*
- *Diabeteszorg op school?*
- *Diabetesmateriaal tijdens vliegtuigreis*

# ***TOEGANG TOT DE GEZONDHEIDSZORG***

## ***Generiek zorgmodel voor alle patiënten met type 2 diabetes (pré-zorgtraject, voortraject)***

- *Aanvraag huisarts, pt geen bevestiging, jaarlijks opnieuw afgesloten*
- *Voor alle patiënten met diabetes type 2, vanaf de diagnose tot het zorgtraject diabetes type 2 of de diabetesconventie.*

## ***Generiek zorgmodel voor alle patiënten met type 2 diabetes (pré-zorgtraject, voortraject)***

### *Voordelen*

- *gedeeltelijke terugbetaling diëtist (2 keer per jaar 30 min. op basis van voorschrift arts) + gedeeltelijke terugbetaling podoloog (2 keer per jaar 45 min, op basis van voorschrift arts + bij verhoogd voetrisico)*

*Naar de toekomst: uitgebreidere educatiemogelijkheden voor een specifieke risicogroep (o.a. BMI en CV-risico)*

## Zorgtraject diabetes type 2

### VOORWAARDEN

- *Diabetes type 2 hebben*
- *1 tot 2 inspuitingen insuline of incretinemimetica nodig hebben*
- *De behandeling tabletten is onvoldoende, een insulinebehandeling wordt overwogen*
- *Globaal medisch dossier (GMD) hebben bij behandelend arts*
- *Per jaar, volgend op de goedkeuring, twee contacten bij huisarts en één contact bij specialist hebben*

## **Zorgtraject diabetes type 2**

### **VOORDELEN**

- *Keuze van glucometer wordt bepaald door educator in overleg met de patiënt*
- *Volledige terugbetaling van de consultaties bij de huisarts en diabetesspecialist (officiëel tarief)*
- *Tegemoetkomingen voor dieetadvies*
- *Tegemoetkomingen voor podologisch advies (bij verhoogd voetrisico)*

## ***Diabetesconventie***

*Revalidatieovereenkomst inzake zelfregulatie  
van diabetes-mellitus-patiënten:*

- *Kinderconventie*
- *Volwassenconventie*
- *Voetconventie*
- *Pompconventie*
- *Sensorconventie*



## **Diabetesconventie**

- *In een ziekenhuis, tweede lijn*
- *Opvolging door diabetesteam (endocrinoloog, verpleegkundige en diëtist met bijkomende opleiding van diabeteseducator, psycholoog)*
- *Zelfcontrolemateriaal wordt door het ziekenhuis verstrekt*
- *Educatie in ziekenhuis (diëtist en verpleegkundige)*

## ***Diabetesconventie: voorwaarden voor opname***

- *Minimum 3 injecties/ dag (er zijn enkele uitzonderingen)*
- *Uitvoeren verplicht aantal metingen*
- *Min. 1 x per jaar endocrinoloog consulteren*
- *Jaarlijkse onderzoeken ondergaan (oogfundus, nierfunctie, perifere neuropathie, voetonderzoek)*
- *In het bezit zijn van een GMD (Globaal Medisch Dossier) bij de huisarts*

## **Diabetesconventie: voordelen**

- *Gratis diabeteseducatie in het ziekenhuis (minimum 1 x per jaar bij diabetesverpleegkundige en 1 x per jaar bij diëtist )*
- *Tegemoetkoming consultaties podoloog bij een verhoogd voetrisico (2 x 45 min/jaar)*
- *Gratis begeleiding door psycholoog indien nodig*
- *Gratis zelfzorgmateriaal (zie artikel), geen insulienaaldjes*
- *Pompgebruikers hebben gratis recht op een gebruiksklare insulinepomp (+ de nodige batterijen) en een voldoende hoeveelheid infusiesets en het noodzakelijke fixatiemateriaal*

## **Diabetesconventie: zelfzorgmateriaal**

- *Groep A ( diabetes type 1):*
  - *een priksysteem, 30 lancetnaaldjes per maand, glucosemeter, maximaal 140 strips/maand **OF***
  - *sensoren en afleestoestel (FGM of specifieke CGM) en 25 strips/maand*
- *Groep B (diabetes type 2 minimum 3 insuline-injecties of 2 insuline-injecties in combinatie met incretinomimetica):*
  - *een priksysteem, 30 lancetnaaldjes per maand, bloedglucosemeter, maximaal 120 strips/maand*
  - *of - sensoren en afleestoestel: eigen opleg € 75/maand*

# ***RIJBEWIJS***



*Rijbewijs*

## **Rijbewijs**

### **ALGEMEEN**

- *Rijbewijs laten aanpassen binnen 4 werkdagen, zowel bij behandeling met medicatie als bij behandeling met insuline*
- *Zowel privé-rijbewijs (groep 1) als professioneel rijbewijs (groep 2)*
- ***Altijd rijgeschiktheidsattest nodig***, ook bij behandeling met leefstijlaanpassingen en/ of bloedsuikerverlagende medicatie

## **Rijbewijs**

### *ALGEMEEN*

- *Max. geldigheid hangt af van categorie, niet van leeftijd: max. 5 jaar voor privé-rijbewijs en max. 3 jaar voor professioneel rijbewijs*
- *Aangepast rijbewijs = rijbewijs met vervaldatum*
- *Vervallen? Zelf nieuw rijgeschiktheidsattest aanvragen*
- *Autoverzekering verwittigen (kopie attest en/of recto verso kopie rijbewijs)*



## **Rijbewijs**

### *ALGEMEEN*

- *Aangepast rijbewijs afhalen op dienst bevolking*
- *Rijgeschiktheidsattest (vooraf enkele kopies nemen) meenemen*
- *Soms nog pasfoto nodig (recente foto?)*
- *Eerste aflevering: administratieve kost*
- *Hernieuwing aangepast rijbewijs: gratis*

## **Rijbewijs**

### **WETTELIJKE VERPLICHTING:**

- *Arts is verplicht om patiënt in te lichten*
- *Patiënt is verplicht binnen 4 dagen na het stellen van de diagnose, een aangepast rijbewijs aan te vragen*

## **Casus:**

- *Stef heeft diabetes*
- *Hij heeft een rijbewijs B*
- *De arts heeft hem gezegd dat hij een aangepast rijbewijs nodig heeft*

***Hoe geraakt hij aan een aangepast rijbewijs en wat wordt hier precies mee bedoeld?***



*Rijbewijs groep 1 – rijbewijs AM, A1, A2, A, B, B+E en G*

## ***Rijgeschiktheid groep 1***

### *RIJGESCHIKTHEIDSATTEST DOOR*

- ***Huisarts:*** leefstijlaanpassingen en/of bloedsuikerverlagende medicatie (oraal/inspuitingen)
- ***Endocrinoloog:*** vanaf 3 insuline-inspuitingen, bij gebruik van insulinepomp, bij ernstige hypoglycemie

## **Casus:**

- *Jürgen is vrachtwagenchauffeur*
- *Hij heeft diabetes type 2*
- *De arbeidsgeneesheer heeft hem er op gewezen dat hij zijn rijbewijs moet laten aanpassen*

***Het is voor hem niet duidelijk hoe hij dit moet aanpakken...***



*Rijbewijs groep 2 – rijbewijs C en D*

## ***Rijgeschiktheid groep 2***

### ***ALGEMEEN:***

- *oogonderzoek steeds nodig bij groep 2*
- *Rijgeschiktheid max. 3 jaar*



## ***Rijgeschiktheid groep 2***

*RIJGESCHIKTHEIDSATTEST UITGEREIKT DOOR*

***Keurend arts (medex, arbeidsgeneesheer, VDAB,...) op basis van advies huisarts en uitslag oogonderzoek***

*bij behandeling met leefstijlaanpassingen en/of bloedsuikerverlagende medicatie die geen hypo kan veroorzaken*

## ***Rijgeschiktheid groep 2***

*RIJGESCHIKTHEIDSATTEST UITGEREIKT DOOR*

***Keurend arts (medex, arbeidsgeneesheer, VDAB,...) op basis van advies endocrinoloog en uitslag oogonderzoek***

*Bij behandeling met bloedsuikerverlagende medicatie die hypo kan veroorzaken*

## ***Rijgeschiktheid groep 2***

***RIJGESCHIKTHEIDSATTEST UITGEREIKT DOOR***

***Keurend arts***

*bij persoon die jaarlijks meer dan 1 ernstige hypoglycemie (=hulp van derden) na wachttijd van ten minste drie maanden met intrekking van rijbewijs*

## ***Knelpunten***

- *Persoon met diabetes moet zelf vervaldatum in het oog houden*
- *Aanpassen rijbewijs binnen 4 werkdagen na diagnose*
- *Kostprijs aanvragen aangepast rijbewijs*

## ***ENKELE SITUATIES***

*Graag beantwoorden met:*

*Juist of fout*

## **Casus 1**

*Persoon met diabetes wordt behandeld met Metformine® en moet zijn rijbewijs voor een motor laten aanpassen*

***Enkel endocrinoloog kan rijgeschiktheidsattest afleveren***

juist

fout

- wordt behandeld met Methformine ® en
- moet zijn rijbewijs voor een motor laten aanpassen

**Enkel endocrinoloog kan rijgeschiktheidsattest afleveren**

fout

- motorrijbewijs is rijbewijs groep 1
- Leefstijlaanpassingen en/of bloedsuikerverlagende medicatie:

**Huisarts mag rijgeschiktheidsattest afleveren**

## **Casus 2**

*Iemand met diabetes type 1 rijdt met een vrachtwagen en zijn aangepast rijbewijs vervalt.*

***Hij krijgt van de arbeidsgeneesheer een rijgeschiktheidsattest voor 5 jaar (op basis van advies van de endocrinoloog en en uitslag oogonderzoek)***

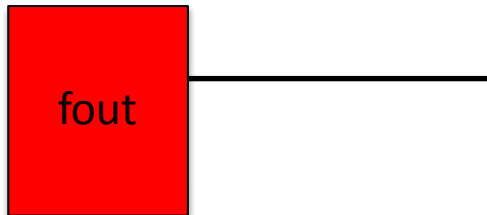
juist

of

fout



- *Persoon diabetes type 1, werkt als vrachtwagenchauffeur,*
- ***krijgt een rijgeschiktheidsattest voor 5 jaar van de arbeidsgeneesheer, op basis van rijgeschiktheidsadvies van de endocrinoloog en attest van de oogarts***



*Professioneel rijbewijs = rijbewijs groep 2*

*ALTIJD rijbewijs voor max. 3 jaar*

## **Casus 3**

*Persoon met diabetes type 2 wil een aangepast rijbewijs voor de auto  
Hij wordt behandeld met 3 snelwerkende insuline-inspuitingen en  
1 langwerkende insuline*

***Krijgt rijgeschiktheidsattest van endocrinoloog voor 5 jaar***

juist

of

fout

- *Persoon met diabetes type 2 wil een aangepast rijbewijs voor de auto*
- *Hij wordt behandeld met 3 snelwerkende insuline-inspuitingen en 1 langwerkende insuline*

***Hij krijgt rijgeschiktheidsattest van endocrinoloog voor 5 jaar***

juist

*rijbewijs groep 1*

*behandeling met 3 of meer insuline inspuitingen*

## **Casus 4**

*Iemand met diabetes type 2, vraagt rijgeschiktheidsattest*

*Hij wordt behandeld met Glucophage ®*

***De huisarts schrijft een rijgeschiktheidsattest voor 5 jaar***

juist

of

fout

*Diabetes type 2, vraagt rijgeschiktheidsattest*

*Behandeling met Glucophage*

***Huisarts kan een rijgeschiktheidsattest schrijven voor 5 jaar***

juist

*Privé-rijbewijs*

*Bloedsuikerverlagende medicatie*

*Opm: ook subcategorieën aanduiden*

## Casus 5

*Iemand met diabetes wordt behandeld met leefstijlaanpassingen en OAD*

*Hij wil een aangepast rijbewijs voor het besturen van een mobilhome van  $\geq 3500$  kg*

***Zijn huisarts levert een rijgeschiktheidsattest af.***

juist

of

fout

- *Iemand met diabetes wordt behandeld met leefstijlaanpassingen*
- *en Methformine® wil in orde zijn om met een mobilhome te rijden ( $\geq$  3500 kg)*
- ***Zijn huisarts levert een rijgeschiktheidsattest af:***

fout

*mobilhome  $\geq$  3500 kg is rijbewijs groep 2 en  
behandeling met bloedsuikerverlagende  
medicatie die geen hypo kan veroorzaken.*

*Ook voor taxichauffeurs!*

## **SAMENGEVAT**

### ***Rijbewijs groep 1 – max. 5 jaar geldig***

*Behandeling met leefstijlaanpassingen en/of bloedsuikerverlagende medicatie of max. 2 insuline-inspuitingen/dag:*

**= RIJGESCHIKTHEIDSATTEST DOOR HA**

*Behandeling met 3 of meer inspuitingen insuline of insulinepomp*

*Na ernstige hypoglycemie (hulp van derden nodig, drie maand wachttijd met intrekking van rijbewijs)*

**= RIJGESCHIKTHEIDSATTEST DOOR ENDOCRINOLOOG**



***Rijbewijs groep 2 – max. 3 jaar geldig***

*Behandeling met leefstijlaanpassingen en/of bloedsuikerverlagende medicatie die geen hypoglycemie kan veroorzaken:*

**= RIJGESCHIKTHEIDSATTEST DOOR ARBEIDSGENEESHEER  
OP BASIS VAN ADVIES HUISARTS EN UITSLAG OOG OZ**

*Behandeling met 3 of meer inspuitingen insuline of insulinepomp*

*Verhoogd risico op ernstige hypoglycemie*

*Na ernstige hypoglycemie (hulp van derden nodig, wachttijd intrekking rijbewijs)*

**= RIJGESCHIKTHEIDSATTEST DOOR ARBEIDSGENEESHEER  
OP BASIS VAN ADVIES ENDOCRINOLOOG EN  
UITSLAG OOG OZ**

## **Rijbewijs**

### *WAAR INFORMATIE VINDEN:*

- *DIABETES LIGA: flyer rijbewijs en website Diabetes Liga: [www.diabetes.be](http://www.diabetes.be)*
- *FOD mobiliteit en vervoer (infodesk) – 02/277 31 11*
- *B.I.V.V., afdeling CARA – 02/244 15 52 of [www.BIVV.be](http://www.BIVV.be)*

*DIABETES INFOLIJN 0800/96 333*

# ***VERZEKERINGEN***

## ***Verzekeringen algemeen:***

### *PROBLEMEN:*

- *Hoge bijpremies*
- *Uitsluitingen*
- *Gebrek aan transparantie binnen de verzekeringen*

## ***Verzekeringen algemeen:***

### *KNELPUNTEN:*

- *Weinig rekening gehouden met huidige behandelingsmogelijkheden en verbeterde prognose*
- *Systematische weigering voor bepaalde verzekeringen*
- *Statistieken weerspiegelen verleden*

## **Verzekeringen: algemeen**

*ROL Vlaams Patiënten Platform:*

- *Diabetes Liga maakt er sinds 2008 deel van uit*
- *Vertegenwoordigt 90 patiëntenverenigingen*
- *Oa. studiegroep verzekering*
- *Veel aandacht voor hoge premies hospitalisatie en schuldsaldo*
- *Beleidsbeslissingen positief beïnvloeden door het bundelen van gezamenlijk problemen*

## ***Verzekeringen: BA-Familiale verzekering***

### *ALGEMEEN:*

- *Geen invloed op premie*
- *Geen invloed op voorwaarden*

## ***autoverzekering***

*Daar is een geldig rijbewijs voor nodig!*



## ***Hoe aangepast rijbewijs melden aan verzekering?***

- *Kopie rijgeschiktheidsattest of kopie rijbewijs (recto-verso)*
- *Ontvangstbewijs vragen of aangetekend versturen*
- *Weigering aanvaarding bijna nooit, soms wordt iemand wel geweigerd door aantal schadegevallen*

## **Verzekeringen: hospitalisatie**

- *Afsluiten na diagnose? Probleem*
- *Vooraf bestaande aandoening: uitsluiting*

### *Formules:*

- *Hospitalisatiekosten*
- *Soms ambulante kosten 1 maand voor en 3 maand na hospitalisatie*
- *Clausule ernstige ziekten*

## ***Hopitalisatieverzekering***

### *VIA ZIEKENFONDS:*

- *Voorwaarden zijn afhankelijk van ziekenfonds tot ziekenfonds bieden soms uitkomst voor chronische zieken*

## ***Hospitalisatieverzekering***

*VIA GROEPSVERZEKERING:*

- *Grote bedrijven: meer kans op acceptatie*
- *Wat na einde job?*

## ***Hospitalisatieverzekering***

*Voortzetting op individuele basis nu mogelijk :*

- *Niet afhankelijk van nieuwe wachttijd*
- *Geen bijpremie of beperktere dekking omwille van ziekte of handicap*
- *Twee jaar aangesloten zijn bij collectieve verzekering*

## ***Hospitalisatieverzekering***

### ***ALGEMEEN:***

*Vanaf 2013 kunnen ook 65-plussers een hospitalisatieverzekering afsluiten bij de meeste mutualiteiten.*

## ***Schuldsaldoverzekering***

## ***Gewaarborgd inkomensverzekering***

- *Vaak hoge bijpremies of uitsluitingen*
- *Navragen bij eigen bankinstelling*
- *Lening v/s verzekering*
- *Groepsverzekeringen: opgelet!*

## ***Schuldsaldoverzekering***

*ZAO Verzekering*

*Geen bijpremie voor mensen met diabetes onder bepaalde voorwaarden*

*Geven korting voor pakket van drie verzekeringen aan bepaalde voorwaarden*



## **Schuldsaldoverzekering**

*Voorwaarden:*

- *Hypothecaire lening voor eigen woning*
- *Kapitaal minder dan 500 000 €*
- *Niet roker*
- *HbA1c minder dan 8 %*
- *Geen complicaties, normale nier-, hart- en oogfunctie*

**Toch steeds vergelijken**

## ***Schuldsaldoverzekering***

*Mensen met diabetes blijven niet meer in de kou staan!*

- *Overheid wilde in 2010 met wet Partyka, probleem aanpakken*
- *Wet is in werking sinds 01/01/2015*

## **Schuldsaldoverzekering**

- *Opvolgingsbureau moet oordelen of de meerpremie gerechtvaardigd is*
- *Compensatiekas past bij indien bijpremie gerechtvaardigd is maar hoger dan 125 % van de basispremie, maar kan nooit meer zijn dan 800 % van de basispremie*

## **Verzekeringen: schuldsaldo**

- *Een voorbeeld:*

*Basispremie = 2000 €*

*Bijpremie = 3000 €*

*125 % van 2000 € is 2500 €*

*Tussenkost compensatiekas: 3000 € - 2500 € = 500 €*

***Is van 01/01/2015 in werking!!!***

# ***SOLLICITATIE EN WERK***

## ***Tewerkstelling: aanbevelingen***

### ***Bij sollicitatie:***

- *Diabetes niet vermelden in sollicitatiebrief of eerste gesprek*
- *Diabetes positief gebruiken als het toch ter sprake komt*

### ***Bij tewerkstelling:***

- *Directe collega inlichten*
- *Diabetes nooit verzwijgen bij medisch onderzoek*

## ***Tewerkstelling***

*Begrip van de werkgever:*

- *Juiste jobomschrijving*
- *Respect voor privéleven*
- *Mogelijkheden voor verzorging*
- *Mogelijkheden voor overplaatsing*

## ***Tewerkstelling: consensus***

### ***Overheid:***

- *Voorbeeldfunctie*
- *Niet relevante reglementen schrappen*
- *Anti-discriminatiewet*

### ***Arbeidsgeneesheer:***

- *Op de hoogte van moderne behandeling*
- *Overleg met werkgever en werknemer*



## ***Tewerkstelling: concensus***

### ***Behandelend geneesheer:***

- *Aanpassen behandeling*
- *Streven naar tewerkstelling*
- *Samenwerking met arbeidsgeneesheer*

### ***Persoon met diabetes:***

- *Verantwoordelijk voor eigen behandeling*
- *Eigen mogelijkheden correct inschatten*
- *Goede relatie met arbeidsgeneesheer*

## ***Tewerkstelling: minder geschikt***

- *Werken op grote hoogte (dakbedekker, kraanman, hoogspanningswerker,...)*
- *Werken in ploegen of horeca is vaak moeilijk maar mogelijk*

## ***Tewerkstelling: sommige jobs lukken absoluut niet met type 1 diabetes***

- *Beroepsmilitair*
- *Treinbestuurder*
- *Brandweerman, politieagent*
- *Piloot*
- *Sommige veiligheidsfuncties (cipier)*

## ***Tewerkstelling***

*Goed informeren naar de toegankelijkheid van het werk dat iemand later wil doen vooraleer een specifieke studiekeuze wordt aangevat.*

*Discriminatie? Unia kan tussenkomen*

## ***Toegang tot de gezondheidszorg: financiële tussenkomsten***

- *Verhoogde kinderbijslag voor kinderen met diabetes en vergoeding reiskosten naar kinderconventie*
- *Afhankelijk van % invaliditeit, inkomens- en leeftijdsgrens*
  - *Forfaitaire toelage chronisch zieken*
  - *Vlaams Fonds voor Integratie van personen met een handicap*
  - *Tussenkomsten toegekend door provincie en/of gemeente (verminderingsskaarten, tussenkomst vakantiecampen ..)*

*Bij twijfel vraag advies aan sociale dienst van gemeente,  
mutualiteit, of ziekenhuis*

## ***Tewerkstelling: aanbevelingen***

### ***Bij sollicitatie:***

- *Diabetes niet vermelden in sollicitatiebrief of eerste gesprek*
- *Diabetes positief gebruiken als het toch ter sprake komt*

### ***Bij tewerkstelling:***

- *Directe collega inlichten*
- *Diabetes nooit verzwijgen bij medisch onderzoek*

## ***Tewerkstelling***

*Begrip van de werkgever:*

- *Juiste jobomschrijving*
- *Respect voor privéleven*
- *Mogelijkheden voor verzorging*
- *Mogelijkheden voor overplaatsing*

## ***Tewerkstelling: consensus***

### ***Overheid:***

- *Voorbeeldfunctie*
- *Niet relevante reglementen schrappen*
- *Anti-discriminatiewet*

### ***Arbeidsgeneesheer:***

- *Op de hoogte van moderne behandeling*
- *Overleg met werkgever en werknemer*



## ***Tewerkstelling: concensus***

### ***Behandelend geneesheer:***

- *Aanpassen behandeling*
- *Streven naar tewerkstelling*
- *Samenwerking met arbeidsgeneesheer*

### ***Persoon met diabetes:***

- *Verantwoordelijk voor eigen behandeling*
- *Eigen mogelijkheden correct inschatten*
- *Goede relatie met arbeidsgeneesheer*

# ***FINANCIËLE TUSSENKOMSTEN***

## ***Financiële tussenkomsten***

- *Verhoogde kinderbijslag voor kinderen met diabetes en vergoeding reiskosten naar kinderconventie*
- *Afhankelijk van % invaliditeit, inkomens- en leeftijdsgrens*
  - *Forfaitaire toelage chronisch zieken*
  - *Vlaams Fonds voor Integratie van personen met een handicap*
  - *Tussenkomsten toegekend door provincie en/of gemeente (verminderingsskaarten, tussenkomst vakantiecampen ..)*

*Bij twijfel vraag advies aan sociale dienst van gemeente, mutualiteit, of ziekenhuis*

# ***DIABETESZORG OP SCHOOL?***

## ***Toedienen insuline door niet-verpleegkundigen***

*Toedienen van insuline is een verpleegkundige handeling (KB 78).*

*Wet is recent gewijzigd:*

- *Mantelzorger mag mits opleiding door VP en attest, insuline toedienen bij bepaalde persoon.*
- *Ouders zijn nu wettelijk beschermd, voorheen niet*
- *Leerkrachten kunnen geen mantelzorger zijn*

## ***Toedienen insuline door niet-verpleegkundigen***

- *Noodzaak om de wet te wijzigen blijft: huidige wet is vaak moeilijk werkbaar*
- *Er is een wetsontwerp maar kan nog niet uitgevoerd worden*
- *Praktische oplossing nu voor scholen?*
  - *Thuisverpleegkundige komt naar school*
  - *Soms neemt leerkracht toch bepaalde zorg op*
  - *Overleg kinderconventie*

## ***Bijkomende informatie***

- *Toedienen insuline door niet-verpleegkundigen*
- *NVKVV heeft brochure uitgewerkt: Een mantelzorger opleiden, attest en achtergrond*

# ***DIABETESMATERIAAL TIJDENS VLIEGTUIGREIS***



***MEER INFO?***

***INFOLIJN@DIABETES.BE***

***0800/96 333***

**diabetes**  **liga**  
[www.diabetes.be](http://www.diabetes.be)  
0800 96 333

## ***Diabetesmateriaal vliegtuigreis***

- *Diabetesmateriaal liefst in de handbagage*
- *Geen vloeistoffen van meer dan 100 ml. Bv. Geen blikjes cola, wel druivensuiker*
- *Vloeistoffen in afsluitbare zak, alle medicatie best met verpakking en bijsluiter*
- *Laat een security declaration door arts invullen*
- *FreeStyle Libre: specifiek attest*
- *CGM en pompen: specifieke aandachtspunten (zie artikel)*

# DIABETES LIGA

## **De Diabetes Infolijn:**

- *wil een correct antwoord bieden op de vele vragen*
- *houdt voortdurend contact met andere deskundigen of diensten*
- *volgt de wetgeving omtrent sociale aspecten op*



***BEDANKT!***